

Under huden.

Tanker om eksistens – kontinuitet, balanse og orden

DORIS BLOOM

Den 9. februar 2006 kl 17:00, på Galleri Asbæk i København, gjennomførte Doris Bloom performancen Under huden.

Dyrehagen i København sa seg villig til å levere meg skrotten av en ku. Kuen blir skutt og brakt til galleriet, for en time senere å bli hentet igjen og brukt som fôr til løvene.

Hele kuen, med blod og innvoller, er gjort klar for performancen. Ikledd en plettfri sørafrikansk (Afrikaans) skoleuniform, går jeg frem mot kadaveret og skjærer ut hjertet. Jeg føler det mot kinnene mine. Jeg kryper inn i kuens buk, mens jeg prøver å ikke la meg prege av den sterke, ubehagelige stanken. Ansiktet mitt og den blendende hvite skole-skjorten er stenet av blod da jeg kryper ut igjen. Jeg tar av meg uniformen, plagg for plagg. Med hvit melk vasker jeg deretter av meg blodet. Mozarts *Requiem* gjenlyder i rommet. Deretter går jeg, i stillhet, ut av rommet langs to av mine store malerier som refererer til performancen: *Scroll*, en metafor for kroppen og *Birch Forest*, det lånte landskapet.

Samtidig i gaten utenfor galleriet: To profesjonelle renholdsarbeidere. Danske menn av ulik etnisk opprinnelse vasker vinduene igjen og igjen med et slags rosa såpevann. De skaper forskjellige mønstre, til tross for at de bruker samme mekaniske og organiske teknikk.

Jeg vokste opp på en *highveld*-farm i Sør Afrika under den mørkeste apartheid-tiden. Et system som tydelig definerte hele samfunnet og dets medlemmer på bakgrunn av rasemessig tilhørighet. En makrostruktur som foret hver enkelt av oss med rolleforventninger basert på identitet og gruppetilhørighet. Vi vokste opp i etniske identitetsbøker.

Vi var *Boere-Joode*, et Afrikaans uttrykk for jødiske gårdbrukere. Med en viss overbærenhet kan en betrakte det positivt, men innenfor et hierarki sterkt preget av kalvinistisk tankegang, ble vår sosiale posisjon definert

Vi vokste opp i etniske identitetsbøker.

Ubevisst utviklet og forsterket vi de sosiale strukturene som både kontrollerte våre liv og definerte våre roller.

som mindre betydningsfull enn posisjonen til dem som definerte seg som landets rettmessige arvinger.

Det å være jøde i et miljø som var sterkt preget av etterlatenskapene fra felleseuropeiske røtter og historie, gjorde

det enkelt å forstå kompleksiteten og opphavet til de forskjellige religionene og hvordan de samhandler og strides på mange nivåer. Og i Sør-Afrikas apartheidsystem ble hver gruppe støttet ut fra sine respektive religiøse ambisjoner, både i skolevesenet og i nærmiljøets kulturaktiviteter. Ubevisst utviklet og forsterket vi de sosiale strukturene som både kontrollerte våre liv og definerte våre roller.

Termittens sosiale struktur defineres av ekstrem orden og funksjonalitet som opprettholder og forsterker det etablerte systemet. I Danmark har jeg blitt konfrontert med, og kjørt inn i, en annen form for tett systemstruktur. I utgangspunktet er systemet ment å konsentrere seg om enkeltindividet, men det styrer og kontrollerer også all sosial aktivitet som foregår innenfor systemet.

Kuen står sentralt i min egen personlige mytologi, men den representerer også noe helt konkret i dansk kultur. Selv om man har forskjellig stedstilknytning og historie, deler man likevel en fellesmenneskelig banalitet: Den temmede kuen. «Fra jord er du kommet, til jord skal du bli», slik er naturens lov. På den måten er vi alle likeverdige i forhold til na-

turen. Kulturen, derimot, betyr avstand, og på avstand fra naturen skaper kulturen andre ordenssystemer; ordenssystemer som representerer motsatser: Likhhet og ulikhhet, frihet og underkastelse.

Uniformen er et kontrollsymbol med en undertrykkende signaleffekt. Den uniformerte kroppen er

Den mest grunnleggende erfaring er den man får oppleve med egen kropp.

ikke synonym med verken natur eller personlig uttrykk. Den endrer en gruppe fra å bestå av enkeltindivider til å bli en fast enhet. Enkeltpersonen

ikkeledd uniform blir masse og massen blir konsept.

Det oppsprettede kadaveret befinner seg langt fra kunstens krav til avstand og kulturens krav til disiplin. Men kunsten kan innimellom tjene på å bryte med avstandskravet, på samme måte som kulturen ville tjene på å bryte med disiplinen.

Min lekegrind var en oppvekst i Afrika, tett på naturen og det uberørte. Fra dette naturlige og mentale landskapet hentet jeg min inspirasjon til denne performansen. Jeg hentet også inspirasjon fra flere år med reiser mellom de to kontrastfylte landene og kulturene – mellom det sosialt konstruerte miljøet og naturens eget miljø. Likhetsstrekk og sammenligninger skjerpet observasjonen og erfaringene.

Den mest grunnleggende erfaring er den man får oppleve med egen kropp. Mitt arbeid og interessefelt fokuserer på kompleksiteten som oppstår i finstemte møtepunkter mellom enkeltmennesket og byråkratiske organismer. Min egen bakgrunn har utstyrt meg med en sensitivitet overfor den innebygde risikoen som ligger i kontroll som er ute av kontroll, og som kan føre til undertrykkelse og menneskelig nedverdiggelse.

Oversatt av Bjørn Inge Follevåg

Med fysisk besvær og ubehag gjennomførte Doris Bloom sin performance på galleri Asbæk i København 2006.